

Minister Sprawiedliwości

BM-V.0912.9.2025

Warszawa, 13 stycznia 2026 r.

Pan
ppłk Zbigniew Zadora
Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej
w Katowicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. INFORMACJE O KONTROLI

Jednostka kontrolowana: Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Katowicach, ul. Mikołowska 10, 40-950 Katowice (dalej: OISW lub Inspektorat).

Kontrolerzy: Magdalena Dąbrowska – główny specjalista oraz Piotr Arendt – starszy specjalista, działający na podstawie upoważnień nr: 60/2025 i 61/2025 z 13.08.2025 r. wydanych z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez dyrektora Biura Ministra, Marka Łukaszewicza.

Tematyka kontroli: Przestrzeganie przepisów ustawy o *finansach publicznych* oraz wydanych do niej aktów wykonawczych przy wydatkowaniu środków publicznych – kontrola 5% wydatków realizowanych w danym roku.

Termin kontroli: 25.08 - 3.10.2025 r., w tym w siedzibie OISW w dniach 25-29.08.2025 r. i 15-19.09.2025 r.

Okres objęty kontrolą: 2024 r. i I półrocze 2025 r.

Tryb przeprowadzania kontroli: zwykły.

[akta kontroli str. 1-21]

II. USTALENIA WSTĘPNE

Dyrektorem Okręgowym jest ppłk Zbigniew Zadora, pełniący funkcję od 9.12.2024 r.¹ (dalej: Dyrektor). Zastępcą Dyrektora jest płk Krzysztof Karwowski, powołany na stanowisko z dniem 21.01.2025 r.² Osobami upoważnionymi do wykonywania zadań w czasie jednoczesnej nieobecności dyrektora i jego zastępcy są mjr ██████████³ oraz mjr ██████████⁴.

Głównym księgowym od 28.09.2022 r. jest mjr ██████████.

W okresie objętym kontrolą, w OISW nie przeprowadzono kontroli zbieżnych tematycznie z zakresem niniejszej kontroli.

[akta kontroli str. 22-53]

¹ W okresie 24.10.2023 r. – 25.11.2024 r. funkcję tę sprawował ppłk ██████████.

² W okresie 16.04.2020 r. – 20.01.2025 r. funkcję tę pełnił ppłk ██████████.

³ Od 30.11.2023 r.

⁴ Od 23.01.2025 r.

III. USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. Plan finansowy wydatków i jego realizacja

Plan i realizację wydatków Inspektoratu za rok 2024 oraz I półrocze 2025 r. ustalono na podstawie rocznych sprawozdań Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

Wydatki OISW wyniosły odpowiednio: w 2024 r. 12 763 916,83 zł i stanowiły 98,19 % planu po zmianach (12 999 019,00 zł), a w I półroczu 2025 r. 6 063 331,77 zł, tj. 32,09 % planu po zmianach (18 895 060,00 zł). W 2025 r. nastąpił wzrost planowanej kwoty wydatków Inspektoratu o 45 % w stosunku do roku 2024; wyższa o 5 896 041,00 zł kwota wynikała przede wszystkim ze wzrostu wydatków przeznaczonych na wynagrodzenia i uposażenia funkcjonariuszy.

Wykaz paragrafów pozapłacowych, spośród których dokonano wyboru 5% wydatków objętych próbą kontrolą przedstawia poniższa tabela.

§	Stan na 31.12.2024		Stan na 30.06.2025	
	plan po zmianach	Wykonanie	plan po zmianach	Wykonanie
3020	3 276,00 zł	3 275,20 zł	3 350,00 zł	550,00 zł
3070	336 651,00 zł	336 650,50 zł	491 628,00 zł	271 042,83 zł
4000 ⁵	245 017,00 zł	14 901,35 zł	6 343 314,00 zł ⁶	1 015,00 zł
4280		120 141,10 zł		32 328,15 zł
4300		109 973,67 zł		38 467,58 zł
4180	738 803,00 zł	738 801,87 zł	1 210 200,00 zł	818 394,04 zł
4410	33 712,00 zł	33 711,22 zł	258 000,00 zł	16 239,37 zł
4430	12 341,00 zł	12 340,09 zł	12 000,00 zł	0,00 zł
4610	29 900,00 zł	29 900,00 zł	1 410,00 zł	0,00 zł
4700	10 195,00 zł	10 195,00 zł	67 650,00 zł	6 145,00 zł
6050	18 155,00 zł	18 154,80 zł	0,00 zł	0,00 zł

Szczegółowym badaniem objęto realizację losowo wybranych wydatków poniesionych z paragrafów wskazanych w powyższej tabeli w kwocie 1 193 955,37 zł, tj. 6,34%⁷ łącznej kwoty wydatków dokonanych w okresie objętym kontrolą w wysokości 18 827 248,60 zł⁸.

Ustalenia dotyczące skontrolowanych wydatków zostały szczegółowo opisane w dalszej części niniejszego dokumentu pokontrolnego, w pkt. 2 i 3.

Jednocześnie zwrócono uwagę, że w sprawozdaniach Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa nie zostały ujęte wydatki związane z funkcjonowaniem Inspektoratu dotyczące m.in. utrzymania nieruchomości.

⁵ § 4000 „Grupa wydatków bieżących jednostki” – stosuje się jedynie do planowania i sporządzania planu po zmianach. Wykonanie planów należy natomiast klasyfikować w szczegółowych paragrafach wchodzących w zakres paragrafu 400, tj. w paragrafach szczegółowych: 421, 422, 426, 428, 430, 434, 436, 438, 439, 440 – z odpowiednimi czwartymi cyframi.

⁶ Paragraf ten uwzględnia planowane wydatki OISW jako dysponenta środków budżetowych III stopnia oraz podległych jednostek organizacyjnych w stosunku do których dyrektor okręgowy jest dysponentem środków budżetowych II stopnia (§ 2 ust. 5 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie siedzib, terytorialnego zasięgu i szczegółowego zakresu działania dyrektorów okręgowych Służby Więziennej oraz struktury organizacyjnej okręgowych inspektoratów Służby Więziennej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2021 r. poz. 320 ze zm.)).

⁷ 2024 r. - 690 455,77 zł (5,41%), 2025 r. - 503 499,06 zł (8,30%).

⁸ 2024 r. - 12 763 916,83 zł, 2025 r. - 6 063 331,77 zł.

Jak ustalono, przedmiotowe wydatki na mocy zawartego *Porozumienia w sprawie oddania części nieruchomości do nieodpłatnego używania*⁹(dalej: *Porozumienie*), ponoszone są przez Areszt Śledczy w Katowicach (dalej: Areszt lub AŚ). Stosownie do postanowień zawartych w *Porozumieniu* Dyrektor AŚ przekazał OISW do bezpłatnego używania na czas nieoznaczony część nieruchomości o łącznej powierzchni 1125,08 m² (3156,23 m³). Wraz z częścią nieruchomości, do użytkowania zostało także przekazane wyposażenie biurowe znajdujące się w odstępowanych pomieszczeniach. Zgodnie z postanowieniami *Porozumienia* Areszt zobowiązany był do przekazywania w okresach kwartalnych informacji o ponoszonych wydatkach w zakresie utrzymania przekazanej nieruchomości, w celu dokonania przez OISW analiz ekonomicznych.

Tryb i zasady zawierania porozumień wynikają z § 33 Wytycznych nr 2/2019 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 26 września 2019 r. w sprawie sposobu gospodarowania przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej nieruchomościami, pozostającymi w trwałym zarządzie oraz Zarządzenia nr 30/17 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie ustalenia metod gospodarowania paliwami, energią oraz wodą w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej. Stosownie do § 38 kotłownie, węzły, sieci, ujęcia wody i instalacje wspólne dla jednostek organizacyjnych pozostają w eksploatacji jednostki, na terenie której są zlokalizowane. Jednostka ta jest zobowiązana do prowadzenia, w aplikacji „SAM”¹⁰, ewidencji mediów na podstawie faktur pomniejszych o zużycie i koszty jednostek zasilanych ze wspólnych urządzeń lub instalacji. Ewidencję prowadzi się na podstawie odczytów z urządzeń pomiarowych oraz ustalonych ryczałtów. Tożsamą ewidencję, na podstawie informacji przekazywanych przez jednostkę odpowiedzialną za eksploatację urządzeń, prowadzi pododbiorca. W przedmiotowych wytycznych zabrakło natomiast informacji dotyczących zasad rozliczania kosztów ponoszonych przez pododbiorcę z tytułu zużycia mediów.

Z udzielonych na powyższą okoliczność wyjaśnień¹¹ wynika, że Areszt co kwartał przekazuje OISW informacje o szacunkowych wydatkach w zakresie utrzymania nieruchomości z tytułu funkcjonowania Inspektoratu. Są one uwzględniane przy podziale środków dla AŚ na kolejny rok budżetowy oraz przy ewentualnych korektach planu finansowego dokonywanych w ciągu roku. W wyjaśnieniach wskazano, że w budżecie Aresztu na rok 2024, w § 4000 na energię elektryczną, ciepłą, gaz oraz wodę przewidziano kwotę 1 621 000,00 zł, z czego na funkcjonowanie OISW oszacowano wydatki w wysokości 120 000,00 zł. W kolejnym roku, w planie finansowym Aresztu na ten cel przewidziano kwotę 1 299 000,00 zł, w tym na kwotę 110 000,00 zł oszacowano wydatki OISW. Ponadto, z przedłożonych wyjaśnień wynika, że z tytułu użytkowania przekazanej OISW nieruchomości Areszt poniósł szacunkowe wydatki w kwocie 118 351,26 zł w 2024 r. i 53 966,44 zł w I półroczu 2025 r.

W odniesieniu do ewidencji mediów wyjaśniono¹², że aplikacja „SAM” nie jest programem księgowym, lecz służy jedynie do odnotowywania zużycia mediów i poniesionych kosztów, z możliwością przeliczenia ich na jednego osadzonego. Do wyjaśnień dołączone zostały wygenerowane z systemu zbiorcze wydruki poszczególnych kosztów, gdyż brak jest możliwości wydrukowania z programu jedynie samych kosztów OISW. W związku z powyższym, na podstawie przedłożonej dokumentacji brak jest możliwości zweryfikowania kwoty przypadających OISW kosztów poniesionych przez Areszt z łącznej kwoty wydatków na media.

[akta kontroli str. 54-444]

⁹ Nr S/P.0220.1.89.2024 z 30.12.2024 r. Wcześniej obowiązywało *Porozumienie* nr S/P.0220.1.44.2023 z 21.06.2023 r.

¹⁰ System Audytu Mediów.

¹¹ Notatka służbowa z 16.09.2025 r., mjr. ██████████ oraz mjr. ██████████.

¹² E-mail z 6.10.2025 r., mjr. ██████████

2. Realizacja wydatków ujętych w planie finansowym

Przedmiotowy obszar działalności Inspektoratu oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami** odnoszącymi się do niedokonywania formalnego zatwierdzenia złożonych przez funkcjonariuszy wniosków w zakresie ryczałtu, a tym samym niestosowania się do przepisu art. 193 ust. 4 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o *Służbie Więziennej*¹³ (dalej: *ustawa o SW*) oraz przypadków nierzetelnego udokumentowania podróży służbowych.

Jednocześnie wszystkie poddane kontroli wydatki zostały dokonane w granicach kwot określonych w planie finansowym i w prawidłowej wysokości. Objęte kontrolą dowody księgowe spełniały wymogi określone w art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o *rachunkowości*¹⁴ (dalej: *uor*); podlegały kontroli pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Były sygnowane przez głównego księgowego i zatwierdzone do wypłaty przez Dyrektora. Zostały również zakwalifikowane i ujęte w księgach rachunkowych z zastosowaniem właściwej klasyfikacji budżetowej.

2.1. Regulacje wewnętrzne

W okresie objętym kontrolą w OISW obowiązywała *Instrukcja sporządzania, obiegu i kontroli dowodów księgowych*¹⁵ (dalej: *Instrukcja*). Zapisy przedmiotowej regulacji zapewniały, że gospodarowanie środkami finansowymi w jednostce będzie odbywało się zgodnie z przepisami *uor* oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*¹⁶ (dalej: *ufp*). W *Instrukcji* szczegółowo określono rodzaje dokumentów finansowo-księgowych oraz sposób ich kontroli, a także sposób postępowania w razie wykrycia w toku kontroli nieprawidłowości w dokumentach finansowo-księgowych lub ujętych w nich operacjach gospodarczych.

W Inspektoracie obowiązywała także *procedura kontroli, organizacji i funkcjonowania nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi*¹⁷, która dodatkowo precyzowała czynności związane z kontrolą wewnętrzną dowodów księgowych, w tym sprawowanego nadzoru nad poszczególnymi rodzajami wydatków, przy czym jej zapisy odnosiły się w szczególności do zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Do zapisów powyższych regulacji nie wniesiono zastrzeżeń.

[akta kontroli str. 445-598]

2.2. Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń - § 3020

W okresie 1.01.2024 r. – 30.06.2025 r. OISW poniósł wydatki w powyższym zakresie w wysokości odpowiednio: 3 275,20 zł i 550,00 zł; były one związane z refundacją kosztów zakupu okularów korekcyjnych do pracy przy monitorze ekranowym, przyznaną 4 pracownikom cywilnym.

Zasady przyznawania refundacji zostały określone w Zarządzeniu Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 16.04.2024 r. w *sprawie zasad zaopatrywania w okulary korekcyjne lub soczewki kontaktowe korygujące wzrok dla osób zatrudnionych na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe*. Stosownie do jego postanowień, refundacji dokonuje się na wniosek funkcjonariusza lub pracownika, w kwocie nie wyższej niż 30 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, ogłaszanego przez Radę Ministrów,

¹³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1683 ze zm.; Dz. U. z 2024 r. poz. 1869 ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.

¹⁵ Wprowadzona zarządzeniami nr: 42/2023 z 5.09.2023 r. i 68/2024 z 31.12.2024 r.

¹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.; Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm.

¹⁷ Zarządzenia nr: 65/2024 z 10.12.2024 r. (ze zm.) i 57/2022 z 30.12.2022 r.

obowiązującego na dzień 1 stycznia danego roku¹⁸. Częstotliwość refundacji ustala się analogicznie do ważności badań okresowych, nie częściej niż co 3 lata.

We wszystkich kontrolowanych przypadkach refundacja została przyznana na podstawie złożonych wniosków o zwrot kosztów zakupu i dołączonych do nich zaświadczeń o potrzebie stosowania okularów korekcyjnych oraz imiennych faktur dokumentujących dokonany zakup i jego koszt. Wysokość przyznanej refundacji była zróżnicowana ze względu na kwotę poniesionego przez pracownika wydatku; jednocześnie nie przekroczyła maksymalnej kwoty wynikającej z ww. zarządzenia.

Nie wniesiono zastrzeżeń do sposobu przyznawania i wypłaty przedmiotowych refundacji.

[akta kontroli str. 599-638]

2.3. Wydatki osobowe niezaliczone do uposażeń - § 3070

W ramach przedmiotowych kosztów kontrolą objęto dokumentację źródłową dotyczącą wydatków zaewidencjonowanych w § 3070 01 *Świadczenia mieszkaniowe* i § 3070 02 *Pozostałe świadczenia*, ze szczególnym uwzględnieniem poniższych wydatków.

2.3.1. Równoważnik pieniężny za remont lokalu mieszkalnego lub domu (§ 3070 01b)

Stosownie do art. 182 *ustawy o SW*, funkcjonariuszowi przysługuje corocznie równoważnik pieniężny za remont lokalu mieszkalnego lub domu, zajmowanego na podstawie przysługującego mu lub jego małżonkowi tytułu prawnego. Prawidłowość wypłaty przedmiotowego równoważnika sprawdzono na podstawie wniosków złożonych w latach 2024-2025 przez 88 funkcjonariuszy i sporządzonych na ich podstawie list płac¹⁹. Kwota objętych próbą wydatków wyniosła łącznie 49 308,80 zł²⁰.

Funkcjonariusz rokrocznie składał wniosek o przedmiotowy równoważnik pieniężny, w którym określał aktualną sytuację mieszkaniową. Decyzje o przyznaniu funkcjonariuszowi równoważnika wydawały osoby pełniące funkcje dyrektora okręgowego, co było zgodne z art. 192 ust. 4 *ustawy o SW*. W przypadku kierownictwa Inspektoratu przedmiotowe decyzje wydawane były przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Określona w decyzjach wysokość równoważnika, powiększona o wskaźnik waloryzacji, była zgodna z kwotą wynikającą z art. 182 ust. 5 *ustawy o SW* i wyniosła odpowiednio: 544,85 zł w 2024 r. i 572,09 zł w roku 2025. Wypłata równoważnika pieniężnego następowała nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Nieprawidłowości i uchybień nie stwierdzono.

[akta kontroli str. 639-802]

2.3.2. Pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego (§ 3070 01c)

Na podstawie art. 184 ust. 1 *ustawy o SW* funkcjonariuszowi w służbie stałej, który spełnia warunki do przydziału lokalu mieszkalnego, a który lokalu tego nie otrzymał na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej. Szczegółowy tryb postępowania w zakresie przyznania pomocy finansowej określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie przyznawania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego funkcjonariuszowi Służby Więziennej²¹.

¹⁸ W 2024 r. maksymalna kwota refundacji wynosiła 1 272,60 zł, natomiast w 2025 r. – 1 399,80 zł.

¹⁹ 39/2024 z 11.03.2024 r., 104/2024 z 4.07.2024 r., 56/2025 z 4.03.2025 r., 62/2025 z 31.03.2025 r., 108/2025 z 30.05.2025 r., 127/2025 z 11.06.2025 r., 145/2025 z 27.06.2025 r.

²⁰ 2024 r. - 20 704,30 zł, 2025 r. - 28 604,50 zł.

²¹ Dz. U. z 2010 r. nr 147, poz. 986.

W kontrolowanym okresie pomoc na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu w kwocie 79 825,00 zł, otrzymał 1 funkcjonariusz²². Pomoc finansowa została przyznana w oparciu o wniosek funkcjonariusza, w którym zawarto: opis aktualnej sytuacji mieszkaniowej, określenie celu na jaki będą przeznaczone środki finansowe oraz informację o wcześniejszym korzystaniu z pomocy finansowej. Do wniosku zostały dołączone dokumenty potwierdzające fakt ubiegania się o pomoc finansową, tj. akt notarialny przedwstępnej umowy sprzedaży. Powyższe spełniło przesłanki wynikające z § 2 ww. rozporządzenia.

Na podstawie ww. dokumentów wydano decyzję o przyznaniu pomocy; treść decyzji zawierała uzasadnienie oraz podstawą obliczenia wysokości pomocy finansowej, która była zgodna z art. 185 ust. 2 *ustawy o SW*. Pomoc finansowa została wypłacona w jednej transzy.

Nieprawidłowości i uchybień nie stwierdzono.

[akta kontroli str. 803-835]

2.3.3. Ryczałt za dojazd do miejsca pełnienia służby (§ 3070 02a)

W kontrolowanym okresie ww. świadczenie wypłacono w łącznej wysokości 10 480,00 zł, tj. 5 795,00 zł w roku 2024 oraz 4 685,00 zł w 2025 r. Prawidłowość przyznawania i wypłaty ryczałtu sprawdzono na losowej próbie obejmującej dwa miesiące – październik 2024 r.²³ i kwiecień 2025 r.²⁴ Kwota objętych próbą wydatków wyniosła łącznie 1 310,00 zł²⁵.

Stosownie do postanowień art. 195a ust. 2 *ustawy o SW* wypłata przedmiotowego świadczenia została dokonana na wnioski złożone przez funkcjonariuszy, w których zawarto informacje dotyczące miejsca zamieszkania, jak i odległości do miejsca pełnienia służby oraz kwoty ryczałtu przysługującego w tym zakresie. Zarówno wskazane we wnioskach, jak i przyznane oraz wypłacone kwoty ryczałtu były zgodne ze stawkami określonymi w § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie ryczałtu za dojazd do miejsca pełnienia służby funkcjonariusza Służby Więziennej²⁶. Wypłata świadczenia została dokonana zgodnie z art. 195a ust. 3 *ustawy o SW* – na zasadach określonych w art. 62 *ustawy*, tj. z góry w pierwszym dniu roboczym miesiąca.

Ponadto nie stwierdzono, aby objęci kontrolą funkcjonariusze otrzymywali równocześnie z przedmiotowym świadczeniem również zwrot kosztów, o którym mowa w art. 73 ust. 3 pkt 6 *ustawy o SW*, czym wypełniono przesłanki wynikające z art. 195a ust. 5 *ustawy o SW*.

Jednocześnie ustalono, że wnioski funkcjonariuszy o wypłatę ryczałtu za dojazd do miejsca pełnienia służby zostały podpisane wyłącznie przez pracownika komórki kadrowej, natomiast stosownie do postanowień art. 193 ust. 4 *ustawy o SW* świadczenia pieniężne przyznaje kierownik jednostki organizacyjnej. Jak wyjaśniono²⁷, złożenie przez pracownika komórki kadrowej podpisu na wniosku wynikało ze stosowanego wzoru, określonego w 2012 r. przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej²⁸, natomiast przyznanie przedmiotowego świadczenia przez kierownika jednostki odbywa się każdorazowo poprzez zatwierdzenie listy płac. Nie sposób zgodzić się ze złożonym wyjaśnieniem, gdyż czynność „zatwierdzenia” w odniesieniu do podpisu na liście płac wynika z pełnionej przez kierownika jednostki funkcji dysponenta środków publicznych²⁹ i w rzeczywistości stanowi

²² Lista płac nr 46/2024 z 27.03.2024 r.

²³ Lista płac nr 139/2024 z 1.10.2024 r.

²⁴ Lista płac nr 70/2025 z 1.04.2025 r.

²⁵ 490,00 zł w 2024 r. oraz 820,00 zł w 2025 r.

²⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 701.

²⁷ Notatka służbowa z 22.09.2025 r. mjr. ██████████ specjalisty Działu Kadr.

²⁸ Pismo z 19.04.2012 r., znak: BKS/1615/12/fax gen. ██████████

²⁹ Art. 53 ust. 1 *ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm.

zatwierdzenie samego wydatku. Podkreślić należy, że podstawą sporządzenia listy płać jest zatwierdzony dokument przyznający dane świadczenie, tym samym zatwierdzenie listy płać nie jest równoznaczne z jego przyznaniem. Ponadto złożone wyjaśnienia wskazują, że kierownik jednostki wielokrotnie przyznaje przedmiotowe świadczenie, natomiast wnioski o ryczałt funkcjonariusz składa tylko raz. Mając powyższe na uwadze stwierdzono, że w Inspektoracie nie stosowano się do zapisów art. 193 ust. 4 ustawy o SW.

Innych niż powyżej opisana nieprawidłowość nie stwierdzono.

[akta kontroli str. 836-929]

2.3.4. Zwrot kosztów przejazdu do miejsca pełnienia służby (§ 3070 02g)

Na podstawie art. 73 ust. 3 pkt 6 ustawy o SW funkcjonariuszowi przysługuje zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca pełnienia służby i z powrotem.

W badanym okresie przedmiotowe świadczenie wypłacono w łącznej wysokości 70 725,85 zł, tj. 35 735,83 zł w roku 2024 oraz 34 990,02 zł w 2025 r.

Prawidłowość wypłaty należności sprawdzono na losowej próbie obejmującej dwa miesiące – październik 2024 r.³⁰ i kwiecień 2025 r.³¹ Kwota objętych próbą wydatków wyniosła łącznie 11 672,11 zł³².

Zwrot przedmiotowych kosztów dokonywany był w oparciu o złożone przez funkcjonariuszy wnioski zawierające oświadczenie o miejscu zamieszkania swoim oraz członków rodziny, tj. stosownie do wymogów określonych w § 17 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2023 r. w sprawie należności przysługujących funkcjonariuszowi Służby Więziennej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju i przeniesień³³ (dalej: rozporządzenie ws. należności z tytułu podróży służbowej).

We wnioskach wskazywano również wysokość przysługującej ulgi na dany środek transportu oraz daty wykonywania czynności służbowych. Świadczenie każdorazowo ustalono i wypłacono we właściwej wysokości, tj. zgodnie z § 15 pkt. 1 lit. c ww. rozporządzenia, w formie płatnego miesięcznie z dołu ryczałtu należnego za każdy dzień wykonywania czynności służbowych oraz w wysokości stanowiącej 1/22 ceny miesięcznego biletu na przejazd pociągiem pospiesznym przewidzianej dla najkrótszej odległości drogowej między dotychczasowym miejscem zamieszkania, a nowym miejscem pełnienia służby³⁴, przy uwzględnieniu przysługujących funkcjonariuszom ulg na dany środek transportu, bądź w oparciu o § 15 pkt. 1 lit. a rozporządzenia ws. należności z tytułu podróży służbowej, w wysokości udokumentowanej miesięcznymi biletami imiennymi na przejazd środkiem publicznym transportu kolejowego.

Wszystkie badane wnioski po wypełnieniu przez funkcjonariusza podlegały sprawdzeniu przez pracownika kadr a następnie były sprawdzane pod względem prawidłowego rozliczenia przez funkcjonariusza działu finansowego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do sposobu przyznawania i wypłaty ww. świadczenia.

[akta kontroli str. 930-1065]

2.4. Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty funkcjonariuszy - § 4180

W ramach przedmiotowych kosztów kontrolą objęto dokumentację źródłową dotyczącą wydatków zaewidencjonowanych w § 4180 01 Równoważniki i ekwiwalenty za umundurowanie i § 4180 02 Pozostałe świadczenia, ze szczególnym uwzględnieniem poniższych wydatków.

³⁰ Lista płać nr: 151/2024 z 23.10.2024 r., 156/2024 z 24.10.2024 r., 159/2024 z 30.10.2024 r.

³¹ Lista płać nr 79/2025 z 29.04.2025 r.

³² 5 325,39 zł w 2024 r. oraz 6 346,72 zł w 2025 r.

³³ Dz. U. z 2023 r. poz. 578.

³⁴ Cena biletu miesięcznego na przejazd pociągiem PKP Intercity w klasie 2 taryfy pospiesznej wynosiła 269,00 zł w okresie od 2.11.2022 r. do 10.01.2023 r. oraz 296,00 zł od 11.01.2023 r.

2.4.1. Równoważniki i ekwiwalenty za umundurowanie (§ 4180 01)

W kontrolowanym okresie przedmiotowe świadczenie wypłacono w łącznej wysokości 223 854,30 zł, tj. 92 157,08 zł w roku 2024 oraz 131 697,22 zł w 2025 r. Prawidłowość wypłaty ww. równoważnika pieniężnego, określonego w art. 156 ust. 1 *ustawy o SW*, sprawdzono na próbie obejmującej 2024 r.; wydatki objęte losową próbą kontrolą wyniosły łączne 90 156,93 zł³⁵.

Wysokość, szczegółowy tryb otrzymywania i zwrotu oraz przypadki zawieszania i wznawiania wypłaty ww. świadczenia dla funkcjonariuszy w służbie stałej i przygotowawczej został określony w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 lutego 2011 r. w sprawie równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie oraz za czyszczenie chemiczne umundurowania dla funkcjonariuszy Służby Więziennej³⁶. Kwota równoważnika za umundurowanie przysługująca funkcjonariuszowi jest zróżnicowana, a jej wysokość wynika wprost z przyjętych w § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia stawek, zależnych od stopnia funkcjonariusza oraz korpusu, w którym pełni służbę. Z kolei równoważnik pieniężny za czyszczenie chemiczne umundurowania, zgodnie z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, funkcjonariusz otrzymuje w wysokości 306,80 zł.

W kontrolowanym przypadku równoważnik pieniężny w zamian za umundurowanie oraz czyszczenie chemiczne umundurowania otrzymało 39 funkcjonariuszy w służbie stałej³⁷. Wysokość świadczenia została ustalona zgodnie z postanowieniami obowiązującego w tym zakresie rozporządzenia.

[akta kontroli str. 1066-1091]

2.4.2. Odprawy (§ 4180 02a)

Zgodnie z art. 99 i 100 *ustawy o SW* funkcjonariuszowi przysługuje odprawa. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie stałej równa się wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Odprawa ulega zwiększeniu o 20 % uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy następny pełny rok wysługi ponad 5 lat nieprzerwanej służby, aż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

W badanym okresie odprawy wypłacono 7 funkcjonariuszom będącym w służbie stałej, na łączną kwotę 483 291,00 zł.³⁸ Kontroli poddano wszystkie przypadki.

Ustalono, że każdy z funkcjonariuszy otrzymał pismo z uzasadnieniem za jaki okres i w jakiej wysokości została naliczona mu odprawa. Przyznane pierwotnie kwoty odpraw podlegały wyrównaniu w związku z podwyżką uposażeń dla funkcjonariuszy. Wysokość odpraw została wyliczona z uwzględnieniem zasad określonych w art. 99 i 100 *ustawy o SW*, tj. z uwzględnieniem stażu wynikającego z przebiegu służby oraz uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

[akta kontroli str. 1092-1162]

2.4.3. Ekwiwalent za niewykorzystany urlop (§ 4180 02c)

W przypadku ustania stosunku służbowego, stosownie do postanowień art. 151 *ustawy o SW*, funkcjonariuszowi przysługuje ekwiwalent pieniężny z tytułu niewykorzystania

³⁵ Lista płac nr 54/2024 z 10.04.2024 r.

³⁶ Dz. U. z 2011 r. nr 31, poz. 157 ze zm.

³⁷ Decyzja OK-KI.260.1.2024 z 8.04.2024 r.

³⁸ Listy płac nr: 11/2024 z 31.01.2024 r., 26/2024 z 23.02.2024 r., 75/2024 z 15.05.2024 r. (wyrównanie), 134/2024 z 30.09.2024 r., 7/2025 z 3.01.2025 r., 12/2025 z 10.01.2025 r., 36/2025 z 4.02.2025 r., 95/2025 z 15.05.2025 r. (wyrównanie), 119/2025 z 11.06.2025 r. (wyrównanie), 134/2025 z 12.06.2025 r.

należącego się urlopu wypoczynkowego lub urlopu dodatkowego w całości lub w części. Ekwiwalent pieniężny za 1 dzień niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego ustala się w wysokości 1/21 miesięcznego uposażenia zasadniczego, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Zgodnie z art. 138 *ustawy o SW* funkcjonariuszowi przysługuje prawo do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 26 dni. Ponadto, zgodnie z art. 141 *ustawy o SW* funkcjonariuszom przysługuje płatny dodatkowy urlop wypoczynkowy, w wymiarze do 13 dni rocznie, z tytułu pełnienia służby w warunkach szkodliwych dla zdrowia albo szczególnie uciążliwych, a także z tytułu osiągnięcia przez funkcjonariusza stażu służby.

W okresie objętym kontrolą z przedmiotowego paragrafu wydatkowano łącznie 170 325,15 zł³⁹, w tym 47 895,90 zł w 2024 r. i 122 429,25 zł w 2025 r. Prawidłowość wypłaty ekwiwalentu sprawdzono na próbie obejmującej 7 funkcjonariuszy, tj. wszystkich, którzy otrzymali świadczenie w ww. okresie.

Ustalono, że w kontrolowanych przypadkach 4 funkcjonariuszy odchodzących ze służby z początkiem roku (styczeń-luty) otrzymało ekwiwalent za urlop przysługujący w bieżącym roku, w wymiarze od 32 do 39 dni. W kolejnym przypadku OISW wypłaciło ekwiwalent z tytułu bieżącego urlopu w wysokości 32 dni spadkobiercom zmarłego funkcjonariusza. W pozostałych 2 przypadkach funkcjonariusze oprócz ekwiwalentu za bieżący urlop otrzymali również świadczenie za urlop zaległy w wymiarze 7 i 14 dni. Świadczenia każdorazowo przyznawane były na podstawie decyzji Dyrektora zawierającej informacje o wymiarze urlopu, okresu za jaki przysługuje oraz jego wysokości. Kwoty wypłaconego ekwiwalentu podlegały wyrównaniu w związku z podwyżką uposażeń dla funkcjonariuszy.

[akta kontroli str. 1163-1288]

Nie wniesiono zastrzeżeń do sposobu przyznawania i wypłaty świadczeń wynikających z § 4180. Każdorazowo listy płatnicze zawierały podpisy osób je sporządzających, adnotacje dokonane przez osoby upoważnione o przeprowadzeniu kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej, były sygnowane przez głównego księgowego oraz zatwierdzone do wypłaty przez Dyrektora.

2.5. Grupa wydatków bieżących - § 4000

Badaniem objęto wydatki z grupy wydatków bieżących zrealizowane w okresie objętym kontrolą na łączną kwotę 217 104,23 zł⁴⁰.

2.5.1. Zakup materiałów i wyposażenia - § 4210

Kontrolą objęto 78,6% wydatków OISW, na kwotę 12 510,33 zł⁴¹, przeznaczonych na zakupy materiałów i wyposażenia poniesionych w kontrolowanym okresie. Dotyczyły one zakupu kalendarzy dla funkcjonariuszy i pracowników OISW (3 083,61 zł), programu komputerowego „Środki trwałe” z modułem dostępu (1 146,36 zł) oraz zakupu druków zezwoleń na prowadzenie pojazdów uprzywilejowanych na kwotę 8 280,36 zł.

Objęte badaniem zakupy materiałów i wyposażenia zostały zrealizowane zgodnie z załącznikiem do *Zarządzenia nr 51/2020 Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach z 30 grudnia 2020 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania*

³⁹ Lista płac nr: 12/2024 z 31.01.2024 r., 28/2024 z 23.02.2024 r., 78/2024 z 15.05.2024 r. (wyrównanie), 9/2025 z 3.01.2025 r., 11/2025 z 10.01.2025 r., 16/2025 z 14.01.2025 r., 37/2025 z 4.02.2025 r., 39/2025 z 5.02.2025 r., 121/2025 z 11.06.2025 r. (wyrównanie), 131/2025 z 11.06.2025 r. (wyrównanie), 136/2025 z 12.06.2025 r.

⁴⁰ Z tego 191 120,51 zł w 2024 r. i 25 983,72 zł w I półroczu 2025 r.

⁴¹ Wydatki poniesione w całości w 2024 r.

zamówień publicznych w Okręgowym Inspektoracie Służby Więziennej w Katowicach (dalej: *Regulamin zamówień*), na podstawie zgód Dyrektora lub jego zastępcy, a w przypadku zezwoleń na prowadzenie pojazdów uprzywilejowanych przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego do kwoty 130 000,00 zł, co opisano w pkt. 3.2 niniejszego dokumentu pokontrolnego.

Zobowiązania OISW z tytułu ww. zakupionych materiałów i wyposażenia zostały uregulowane w terminach wynikających z faktur wystawionych przez dostawców. Dokumentacja dotycząca zakupu została sprawdzona pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, a kwota do zapłaty została zatwierdzona przez osoby do tego upoważnione. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wydatkowania środków na zakupy materiałów i wyposażenia.

[akta kontroli str. 1289-1306]

2.5.2. Zakup usług zdrowotnych - § 4280

Objęte badaniem zakupy usług zdrowotnych na łączną kwotę 126 946,75 zł⁴² (83,3% poniesionych wydatków w badanym okresie) dotyczyły usług medycznych z zakresu konsultacji specjalistycznych (psychiatrycznych, laryngologicznych, neurologicznych i okulistycznych), badań diagnostycznych (90 526,30 zł), badań laboratoryjnych dla kandydatów do służby w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej podległych Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Katowicach (30 570,45 zł) oraz usług wykonania szczepień dla pracowników i funkcjonariuszy (5 850,00 zł)⁴³. Zakupu objętych badaniem usług zdrowotnych dokonano z zastosowaniem *Regulaminu zamówień*, na podstawie umów zawartych z wykonawcami po przeprowadzeniu postępowań o udzielenie zamówień publicznych do 130 000,00 zł⁴⁴, co opisano w pkt 3.2 niniejszego dokumentu pokontrolnego. Realizacja ww. usług zdrowotnych przebiegała zgodnie z zawartymi umowami, a zapłaty zobowiązań na rzecz dostawców usług zdrowotnych dokonywano w terminie, na podstawie wystawionych przez zleceniobiorców faktur, które zostały sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez osoby do tego uprawnione.

[akta kontroli str. 1307-1468]

2.5.3. Zakup usług - § 4300

Kontrolą objęto wydatki na zakupy usług poniesione w 2024 r. i w I półroczu 2025 r. na łączną kwotę 77 647,15 zł⁴⁵ (52,3% wydatków poniesionych w badanym okresie), z tego na zakupy:

- a) usług gastronomicznych i wynajem sali konferencyjnej⁴⁶ (6 780,00 zł),
- b) usług wykonania pieczętek na kwotę 1 898,00 zł,
- c) usług dotyczących wykonania teczek z logo Służby Więziennej, zaproszeń, kalendarzy, materiałów promocyjnych z logo, ulotek i wizytówek na łączną kwotę 13 555,15 zł,
- d) usług wykonania szczepień (dojazd) na kwotę 500,00 zł,
- e) usługi niszczenia dokumentów archiwum zakładowego na kwotę 1 322,25 zł,

⁴² Z tego 120 141,10 zł w 2024 r. i 6 805,65 zł w I półroczu 2025 r.

⁴³ Zgodnie z umową nr 3/2024 z 26.01.2024 r. [REDAKTOWANE] oraz z aneksem z 30.10. 2024 r.

⁴⁴ Z wyjątkiem szczepień dla funkcjonariuszy.

⁴⁵ Z tego 58 469,08 zł w 2024 r. i 19 178,07 zł w I półroczu 2025 r.

⁴⁶ Dotyczy spotkania 11-osobowej grupy polsko-norweskiej 17 i 18 kwietnia 2024 r. z udziałem przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości i Służby Więziennej w celu omówienia możliwości realizowania wspólnych projektów (1 780,00 zł) oraz konferencji poświęconej współpracy Sądów Okręgowych, Prokuratury Okręgowej, kuratorskiej służby sądowej i administracji jednostek penitencjarnych okręgu katowickiego 12 i 13 listopada 2024 r. (5 000,00 zł).

- f) usługi renowacji sztandaru OISW na kwotę 4 000,00 zł,
- g) usługi przewozu osób (7 507,75 zł)⁴⁷,
- h) doładowania portfela na platformie do badań psychologicznych kandydatów do służby (42 084,00 zł).

Zobowiązania wynikające z ww. zakupów usług zostały uregulowane w terminie, na podstawie faktur, które zostały sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez osoby do tego upoważnione. W ocenie kontrolujących ww. wydatki były celowe i zostały poniesione w związku z realizacją zadań OISW. Zakupy usług o wartości powyżej kwoty 7 000,00 zł brutto (wymienione powyżej w punktach g i h) zostały opisane w pkt 3.2 niniejszego dokumentu pokontrolnego.

[akta kontroli str. 1469-1617]

2.6. Podróże służbowe - § 4410

Badaniem objęto wydatki na łączną kwotę 24 042,74 zł⁴⁸, tj. 48,1% łącznych wydatków z przedmiotowego paragrafu, które dotyczyły: wykorzystania samochodów prywatnych do celów służbowych (21 104,00 zł), wypłaconych diet (2 778,75 zł) i opłat za przejazd autostradą (160,00 zł). W okresie objętym kontrolą kwestie zwrotu kosztów używania samochodów pracowników i funkcjonariuszy zostały uregulowane w Zarządzeniu Dyrektora⁴⁹, na podstawie przepisów *rozporządzenia ws. należności, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej*⁵⁰, oraz *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy*⁵¹ (dalej: *rozporządzenie w sprawie zwrotu kosztów*).

Na podstawie ww. zarządzenia zwrot kosztów używania samochodów osobowych niebędących w dyspozycji SW następował na podstawie zatwierdzonego przez Dyrektora wniosku o wyrażenie zgody na wykorzystanie pojazdu prywatnego do celów służbowych i umowy zawartej pomiędzy Dyrektorem, a funkcjonariuszem lub pracownikiem. Stawkę za 1 km przebiegu ustalono w wysokości 70% maksymalnej stawki określonej w § 2 *rozporządzenia w sprawie zwrotu kosztów*⁵².

Na podstawie prowadzonych rejestrów delegacji ustalono, że w 2024 r. w OISW zaewidencjonowano łącznie 229 podróży służbowych, a w I półroczu 2025 r. 225 podróży służbowych. Kontrolą objęto 67 poleceń wyjazdu służbowego funkcjonariuszy i pracowników OISW (dalej: PWS), których rozliczenia dokonano w 2024 r. (52 PWS) i w I półroczu 2025 r. (15 PWS). We wszystkich przypadkach sporządzono wnioski o wyrażenie zgody na przejazd samochodem oraz umowy o używanie pojazdu prywatnego do celów służbowych, a należności z tytułu zrealizowanych podróży służbowych samochodami funkcjonariuszy i pracowników zostały wyliczone prawidłowo. Wszystkie rozliczenia delegacji zostały poddane sprawdzeniu pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez osoby upoważnione. Koszty

⁴⁷ Dotyczy wynajmu autokaru w celu zabezpieczenia transportu Kompanii Honorowej na Centralne Obchody Święta Służby Więziennej 27-28 czerwca 2024 r.

⁴⁸ 16 592,33 zł z 2024 r. i 7 450,41 zł z I półrocza 2025 r.

⁴⁹ Zarządzenie Nr 26/2023 Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach z dnia 14 kwietnia 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów, które nie pozostają w dyspozycji Służby Więziennej, ze zmianą wprowadzoną Zarządzeniem nr 33/2023 z dnia 30 maja 2023 r.

⁵⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 2190.

⁵¹ Dz. U. z 2002 r. Nr 27, poz. 271.

⁵² W okresie objętym kontrolą 0,805 zł za 1 kilometr przebiegu.

delegacji objętych kontrolą zostały poprawnie wykazane w ewidencji księgowej. Objęte kontrolą PWS były kompletnie wypełnione.

Stwierdzono, że jeden z funkcjonariuszy złożył dwa wnioski⁵³ o wyrażenie zgody na podróże służbowe, które odbyły się w dniach: 6-8.02.2024 r. i 13.02.2024 r. dopiero po powrocie z tych podróży, tj. 15.02.2024 r. Jak wynika z wyjaśnień tego funkcjonariusza ww. podróże służbowe były poprzedzone ustnym poleceniem Dyrektora, a umowy zostały przygotowane i podpisane przed rozpoczęciem podróży służbowej. Funkcjonariusz wyjaśnił⁵⁴, że uzupełnił dane dotyczące daty i ilości kilometrów dopiero po powrocie i omyłkowo wpisał datę sporządzenia wniosku, która była datą rozliczenia delegacji.

W związku z powyższym rozliczenie podróży służbowych oceniono pozytywnie z zastrzeżeniem dotyczącym nierzetelnego udokumentowania ww. podróży służbowych funkcjonariusza.

[akta kontroli str. 1618-1922]

2.7. Różne opłaty i składki - § 4430

W okresie objętym kontrolą, jedynie w roku 2024, z przedmiotowego paragrafu poniesiono 2 wydatki w łącznej wysokości 12 340,09 zł (na planowane 12 341,00 zł). Szczegółową kontrolą objęto dokumentację źródłową dotyczącą jednego z nich, w ramach którego dokonano wydatku wysokości 10 000,41 zł.

Poniesiony przez OISW koszt wynikał z realizowanego w ramach Projektu „Pilotażowe kompleksy penitencjarne” współfinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w ramach Programu Operacyjnego „Sprawiedliwość” zadania pn. „Budowa Kompleksu penitencjarnego Jastrzębie – Zdrój”. W związku z uzyskaniem przez OISW pozwolenia na użytkowanie budynków koniecznym było także uzyskanie decyzji zezwalającej na eksploatację urządzeń ciśnieniowych znajdujących się w nowo wybudowanym kompleksie penitencjarnym. Z tego tytułu, na rzecz Urzędu Dozoru Technicznego, poniesiono opłatę⁵⁵ za dopuszczenie ww. urządzeń do eksploatacji. Należność została uregulowana w terminie i wysokości wynikającej z wystawionego rachunku.

[akta kontroli str. 1923-1929]

2.8. Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego - § 4610

Pierwotny plan finansowy Inspektoratu na 2024 r. nie przewidywał środków na ww. cel. Zmiany w planie zostały dokonane w związku z wyrokami:

- Sądu Okręgowego w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy i Zamówień Publicznych⁵⁶, dotyczącym oddalenia skargi od wyroku KIO, którym uwzględniono odwołanie strony i nakazano OISW unieważnić czynność unieważnienia postępowania i podjąć dalsze czynności z niego wynikające;
- Sądu Rejonowego w Opolu, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych⁵⁷, dotyczącym przyznania jednorazowego odszkodowania w związku z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu.

⁵³ Nr: 20/2024 i 21/2024.

⁵⁴ Wyjaśnienia z 16.09.2025 r.

⁵⁵ Rachunek nr R327706/2024 z 18.09.2024 r., na kwotę 10 000,41 zł.

⁵⁶ Z 16.05.2024 r., sygn. akt XXIII Zs 44/24, utrzymującym w mocy zasądzone wyrokiem Krajowej Izby Odwoławczej z 2.02.2024 r., sygn. akt KIO 88/24 (dalej: KIO) koszty postępowania sądowego w wysokości 23 600,00 zł oraz zasądającym dodatkowo na rzecz strony odwołującej kwotę 3 600,00 zł tytułem kosztów postępowania skargowego.

⁵⁷ Z 17.04.2024 r., sygn. akt IVU 198/22, zasądającym na rzecz odwołującego kwotę 2 700,00 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Należności wynikające z ww. orzeczeń w łącznej wysokości 29 900,00 zł zostały uregulowane po dokonaniu zwiększenia planu finansowego dla ww. paragrafu.

W tym miejscu odnieść się należy do genezy powstania wydatku będącego następstwem wyroku KIO.

W 2023 r. OISW przeprowadził w trybie przetargu nieograniczonego postępowanie pn. „Budowa Oddziału Zewnętrzny w Sosnowcu Aresztu Śledczego w Sosnowcu realizowanego w ramach przedsięwzięcia nr 4 – pozyskanie nowych miejsc zakwaterowania osadzonych oraz odtworzenie i poprawa infrastruktury jednostek organizacyjnych SW”⁵⁸ (dalej: zadanie inwestycyjne). Wyboru oferty najkorzystniejszej dokonano 12.12.2023 r. zamieszczając na tę okoliczność zawiadomienie na stronie prowadzonego postępowania, przy czym do zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego nie doszło.

22.12.2023 r. do OISW wpłynęło pismo Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej⁵⁹ zawierające polecenie wstrzymania wszelkich działań związanych z zadaniem inwestycyjnym oraz przygotowania i przesłania wniosku o zaniechanie ww. inwestycji. Przedmiotowe pismo było następstwem decyzji⁶⁰ o rezygnacji z dalszej realizacji przedsięwzięcia, wyrażonej w piśmie Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji⁶¹ z 21.12.2023 r.

W celu realizacji ww. dyspozycji OISW 28.12.2023 r. dokonał unieważnienia czynności wyboru najkorzystniejszej oferty oraz unieważnił postępowanie na podstawie art. 255 pkt 5 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych⁶² (dalej: ustawa Pzp). Zgodnie z ww. przepisem „Zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli: (...) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub wykonanie zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć”. W treści uzasadnienia unieważnienia postępowania powołano się na ww. pismo Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz „przeprowadzone przez ministra nadzorującego Służbę Więzienną analizy wskazały na powstanie okoliczności, w których dalsze prowadzenie postępowania, a tym bardziej udzielenie zamówienia oraz jego wykonanie nie leży już w interesie publicznym. Zapewnienie infrastruktury koniecznej dla zapewnienia odpowiednich warunków bytowych osób wykonujących karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanych, co jest jednym z zadań nałożonych na Służbę Więzienną, realizowane będzie w inny sposób, uwzględniający okoliczności ujawnione w toku podjętych i przeprowadzonych analiz, a nieobjęte swoim zakresem realizacji Zadania. Jednocześnie Zamawiający podkreśla, że realizacja Zadania stała się obecnie niemożliwa, w szczególności zaś odpadła możliwość jego sfinansowania przez Zamawiającego”.

Na powyższe unieważnienie, wyłoniony w toku postępowania wykonawca, 8.01.2024 r. złożył odwołanie do KIO podnosząc w nim brak podstaw do unieważnienia postępowania w myśl art. 255 pkt 5 ustawy Pzp, a w konsekwencji przeprowadzenie postępowania w sposób niezapewniający zachowania uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców, proporcjonalności i przejrzystości określony w art. 16 tejże ustawy.

Uwzględniając odwołanie w uzasadnieniu wyroku KIO wskazała, że „obarczony ciężarem dowodu zamawiający nie wykazał kumulatywnego spełnienia przesłanek określonych w art. 255 pkt 5 p.z.p., zaś niespełnienie chociażby jednej z nich wyklucza możliwość unieważnienia postępowania, zatem zamawiający nie miał uzasadnionych podstaw do unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na tej podstawie. (...)”

⁵⁸ OI-KI.2232.1.2023. (<https://platformazakupowa.pl/transakcja/772610>)

⁵⁹ Gen. ██████████ z 22.12.2023 r., znak: BKW.21.2.71.2023.DD.

⁶⁰ Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, ██████████

⁶¹ ██████████ znak: DWOIP-III.201.1.2023.

⁶² Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm.

w przedmiotowym stanie faktycznym została wypełniona hipoteza art. 554 ust. 1 pkt 1 p.z.p. – stwierdzone naruszenie przepisów ustawy miały istotny wpływ na wadliwy wynik postępowania o udzielenie zamówienia, w postaci bezpodstawnego unieważnienia przetargu”.

W toku niniejszej kontroli, z uwagi na prowadzone przez Prokuraturę Regionalną w Poznaniu śledztwo o sygn. 2007-1.Ds.12.2024 w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków w okresie od 2021 do 2023 roku przez funkcjonariuszy publicznych, poprzez niecelowe rozdysponowanie środków publicznych i działania w ten sposób na szkodę interesu publicznego, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., odstąpiono od dalszej analizy przedmiotowego obszaru.

Niemniej jednak, mając na uwadze wyrok KIO stwierdzono, że dokonanie unieważnienia postępowania stanowi czyn noszący znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁶³ (dalej: *uondfp*). Zgodnie z jego treścią naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest bowiem unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych, określających przesłanki upoważniające do unieważnienia tego postępowania lub konkursu, w tym przypadku art. 255 pkt 5 ustawy *Pzp*.

[akta kontroli str. 1930-1949, 1996-2276]

2.9. Szkolenia pracowników - § 4700

Kontrolą objęto wydatki na kwotę 5 040,00 zł⁶⁴ (30,8% wydatków poniesionych w badanym okresie), które dotyczyły przeprowadzenia warsztatów z zakresu przeciwdziałania stresowi i wypaleniu zawodowemu, obejmujące łącznie 28 godzin dydaktycznych dla grupy szkoleniowej kierowników działów penitencjarnych i ich zastępców w oddziałach zewnętrznych jednostek organizacyjnych więziennictwa podległych Dyrektorowi, które odbyły się 11-13 maja 2025 r., po dokonaniu rozeznania cenowego, na podstawie zawartej z wykonawcą umowy⁶⁵. Zobowiązanie wynikające z faktury dokumentującej nabycie usługi szkoleniowej zostało uregulowane w terminie, na podstawie faktury i protokołu odbioru wykonanej usługi szkoleniowej. Badane wydatki były celowe i poniesione zostały z zachowaniem zasad gospodarności.

[akta kontroli str. 1950-1969]

2.10. Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - § 6050

W ramach przedmiotowego paragrafu jedynie w 2024 r. OISW poniósł wydatki w łącznej kwocie 18 154,80 zł.

Wynikały one m.in. z porozumienia zawartego 17.04.2024 r. dotyczącego rozliczenia i rozwiązania umowy⁶⁶ o oświadczenie usług prawnych w zakresie kompleksowego wsparcia zaplanowania, przygotowania oraz przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego dla zadania pn. „Budowa Oddziału Zewnętrznego w Sosnowcu Aresztu Śledczego w Sosnowcu realizowanego w ramach przedsięwzięcia nr 4 – pozyskanie nowych miejsc zakwaterowania osadzonych oraz odtworzenie i poprawa infrastruktury jednostek organizacyjnych SW” oraz pełnienia nadzoru inwestorskiego dla ww. zadania.

⁶³ Dz. U. z 2021 r. poz. 289 ze zm.

⁶⁴ Poniesione w 2025 r.

⁶⁵ Nr OI.OP.022084.2025 z 10.04.2025 r.

⁶⁶ Nr OI/OP.0220.4.4.2023 zawartą 3.04.2023 r.

Jak już wspomniano, ww. zadanie inwestycyjne wskutek pisma⁶⁷ Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej zostało wstrzymane, tym samym dalsze realizowanie umowy stało się niemożliwe z przyczyn nieleżących po stronie OISW. W celu rozliczenia dotychczas wykonanych usług, stwierdzonych protokołem z 23.03.2024 r., zawartym porozumieniem dokonano zmiany przedmiotu umowy oraz wysokości przysługującego Wykonawcy wynagrodzenia. Na tej podstawie oraz przedłożonej przez Wykonawcę faktury⁶⁸ dokonano ostatecznego rozliczenia umowy; należność w wysokości 15 940,80 zł została uregulowana z zachowaniem terminu wynikającego z zawartego porozumienia.

Kolejny wydatek w wysokości 2 214,00 zł również był związany z niezrealizowaną inwestycją budowlaną i wniesionym przez wyłonionego wykonawcę inwestycji odwołaniem do KIO. Stanowił wynagrodzenie pełnomocnika z tytułu reprezentowania OISW przed KIO na posiedzeniu wyznaczonym na dzień 29.01.2024 r.; stosowne pełnomocnictwo zostało udzielone na mocy umowy zawartej 24.01.2024 r. Przedmiotowa należność została uregulowana z zachowaniem terminu wynikającego z wystawionej faktury.

[akta kontroli str. 1970-1995]

3. Zamówienia publiczne

Obszar zamówień publicznych, tzw. „zamówień podprogowych” o wartości od 7 tys. zł brutto do poniżej 130 tys. zł netto oceniono pozytywnie z istotnymi zastrzeżeniami. Na powyższą ocenę miały wpływ nieprawidłowości i zastrzeżenia dotyczące m.in. zaciągnięcia zobowiązania bez zabezpieczenia środków w planie finansowym OISW, nieokreślenia wartości umów, czy też postanowień dotyczących kar umownych, a także nieprzestrzegania wewnętrznego *Regulaminu zamówień* w odniesieniu do przeprowadzonych postępowań podprogowych.

Szczegółowy opis stwierdzonych nieprawidłowości i zastrzeżeń zawarto w pkt 3.2 niniejszego dokumentu pokontrolnego.

3.1. Postępowania o wartości równej lub powyżej 130 tys. zł

Zasady i tryb udzielania zamówień publicznych zostały określone *Regulaminie zamówień*, w którym wskazano m.in., że udzielanie zamówień publicznych w OISW jest regulowane przepisami *ustawy Pzp*, wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi oraz przepisami *Regulaminu zamówień*, natomiast uregulowania związane z działaniem Komisji Przetargowej zostały określone w załączniku do *Zarządzenia nr 52/2020 Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach z dnia 30 grudnia 2020 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu pracy Komisji Przetargowej*.

W ww. regulacjach, w odniesieniu do części dotyczących stosowania *ustawy Pzp*, nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień.

W okresie objętym kontrolą OISW przeprowadziło trzy postępowania o udzielenie zamówień publicznych o wartości równej lub powyżej 130 000,00 zł:

- konferencja podsumowująca Projekt „Pilotażowe kompleksy penitencjarne”⁶⁹, w trybie podstawowym bez negocjacji, na wartość, zgodnie z zawartą umową 188 200,00 zł brutto,

⁶⁷ Z 22.12.2023 r., znak: BKW.21.2.71.2023.DD.

⁶⁸ Z 17.04.2024 r., nr 02/04/2024.

⁶⁹ Zamówienie współfinansowane ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w ramach Programu Operacyjnego „Sprawiedliwość”.

- świadczenie usługi szkoleniowej w zakresie zorganizowania i przeprowadzenia 130 cykli zajęć z aktywizacji zawodowej w jednostkach podległych OISW w Katowicach⁷⁰, w trybie przetargu nieograniczonego, na wartość zgodnie z zawartymi umowami 739 809,00 zł brutto,
- przeprowadzenie 40 konkursów zawodowych dla osadzonych przebywających w jednostkach podległych Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Katowicach⁷¹, na wartość według zawartych umów 1 046 700,00 zł brutto.

W związku z tym, że wszystkie ww. postępowania były współfinansowane ze środków Unii Europejskiej lub z Norweskiego Mechanizmu Finansowego odstąpiono od ich badania.

3.2. Postępowania poniżej 130 000 zł (tzw. zamówienia podprogowe)

W okresie objętym kontrolą w przedmiotowym zakresie obowiązywał wewnętrzny *Regulamin zamówień*, w części dotyczącej zamówień publicznych wyłączonych ze stosowania *ustawy Pzp*.

W zakresie regulacji związanych z zamówieniami o wartości poniżej 130 000,00 zł nie stwierdzono nieprawidłowości, jednak odnotowano następujące uwagi:

- w § 17 ust. 1 zamiast sformułowania „zamówień o wartości nie przekraczającej kwoty 130 000,00 zł” powinno być „zamówień o wartości poniżej kwoty 130 000,00 zł” lub „zamówień o wartości mniejszej od kwoty 130 000,00 zł”, bo sformułowanie „nie przekraczającej kwoty” obejmuje również tę kwotę, co nie jest zgodne z treścią art. 2 ust 1 *ustawy Pzp*;
- w § 17 ust. 3 zamiast sformułowania „zamówień o wartości powyżej kwoty 7 000 zł brutto do kwoty 130 000 zł netto” powinno być „zamówień o wartości powyżej kwoty 7 000 zł brutto do kwoty poniżej 130 000 PLN netto”, gdyż zamówienia od kwoty 130 000 zł podlegają obowiązkowi stosowania trybów przewidzianych w *ustawie Pzp*.

Zgodnie z ww. *Regulaminem zamówień* m.in.:

- w przypadku zamówień o wartości powyżej kwoty 7 000 zł brutto do kwoty 130 000 zł netto pracownik merytoryczny, przed uzyskaniem zgody na udzielenie zamówienia, przeprowadzał pisemne oszacowanie wartości zamówienia sporządzone metodą np. analizy aktualnych cen rynkowych lub analizy poniesionych wydatków (§ 17 ust. 3),
- w przypadku, o którym mowa w ust. 3 pracownik merytoryczny sporządzał wniosek o udzielenie zamówienia publicznego (...) przeprowadzał pisemną procedurę wyboru wykonawcy i przygotowywał umowę w sprawie realizacji tego zamówienia (§ 17 ust. 4),
- procedura, o której mowa w ust. 4 obejmuje: (...) pisemne udokumentowanie podjętych czynności i przedstawienie do zatwierdzenia Dyrektorowi Okręgowemu (§ 17 ust. 5 pkt 2).

Kontrolą objęto 5 zamówień o wartości poniżej 130 000 zł⁷², z tego 4 spośród 5 ujętych w „*Rejestrze zamówień publicznych do 130 000 zł*” za 2024 r., na podstawie których poniesiono wydatki w 2024 r. (163 201,21 zł) i w I półroczu 2025 r. (15 767,65 zł) oraz

⁷⁰ Zamówienie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej. Projekt: „Kompleksowe działania szkoleniowo-aktywizacyjne mające na celu przygotowanie osób odbywających karę pozbawienia wolności do skutecznego powrotu na rynek pracy i do społeczeństwa” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

⁷¹ Jak wyżej.

⁷² Badania kandydatów do służby w jednostkach penitencjarnych (na wartość brutto 108 509,30 zł), wynajem autokaru wraz z kierowcą w celu zapewnienia transportu na Święto Służby Więziennej (na wartość brutto 7 400,00 zł), doładowania konta na platformie EPSILON (zamówienie udzielane transzami na wartość brutto 32 732,00 zł w 2024 r. i 9 352,00 zł w I półroczu 2025 r.) i zakup druków zezwoleń do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych (na wartość brutto 8 341,86 zł).

1 zamówienie z 2023 r.⁷³, w wyniku realizacji którego OISW poniósł wydatki w 2024 r. (na kwotę 24 154,80 zł) i w I półroczu 2025 r. (na kwotę 6 415,65 zł). W przypadku 2 spośród ww. zamówień podmioty, które zostały wybrane były jedynymi na rynku świadczącymi usługi w zakresie objętym zamówieniem⁷⁴.

Stwierdzone nieprawidłowości i zastrzeżenia dotyczyły:

1. Po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia na „badania kandydatów do służby w jednostkach penitencjarnych” podpisano [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] umowę⁷⁵, pomimo, że na dzień podpisania ww. umowy (zaciągnięcia zobowiązania) nie zabezpieczono w pełnej wysokości środków na realizację zobowiązań z niej wynikających, co stanowiło naruszenie art. 46 *ufp*, zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich (...). Natomiast zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych⁷⁶ projekty planów finansowych jednostek budżetowych stanowią podstawę gospodarki finansowej od dnia 1 stycznia roku budżetowego do dnia opracowania planu finansowego. Jak wynikało ze złożonego wniosku o dokonanie ww. zamówienia publicznego, wartość zamówienia oszacowano 6.12.2023 r. na podstawie obowiązującej wówczas umowy na kwotę 75 030,00 zł brutto, natomiast finansowanie zamówienia zaplanowano i zabezpieczono na poziomie 33 400,00 zł, a brakujące środki miały być uzupełniane w miarę potrzeb. Z tytułu realizacji tej umowy OISW poniósł w 2024 r. wydatki na kwotę łączną 86 051,70 zł.

W dniu podpisania umowy OISW nie posiadał jeszcze planu finansowego na 2024 r., który został zatwierdzony dopiero 22.02.2024 r.⁷⁷, a kwota zabezpieczonych środków (33 400,00 zł) na realizację zakupu usług zdrowotnych wynikała z zatwierdzonego⁷⁸ projektu planu finansowego, co w ocenie kontrolujących nie mogło stanowić podstawy do zaciągnięcia zobowiązania w kwocie przekraczającej 33 400,00 zł również w przypadku kiedy w ww. umowie nie określono dokładnie wartości tej umowy⁷⁹, która według wniosku miała wynosić 75 030,00 zł brutto.

Z wyjaśnień OISW⁸⁰ wynika m.in., że *sposób planowania i zabezpieczania środków finansowych na realizację ww. umowy wynikał bezpośrednio z limitów budżetowych narzuconych przez dysponenta wyższego stopnia, tj. Centralnego Zarządu Służby Więziennej w Warszawie. OISW w Katowicach, działając w oparciu o otrzymany limit w projekcie planu finansowego, dokonał racjonalnego rozdysponowania posiadanych środków na podległe jednostki, zabezpieczając w swoim planie kwotę adekwatną do przyznanych funduszy (33 400,00 zł). Faktyczne zobowiązanie finansowe powstawało sukcesywnie, z chwilą wydania skierowania na badanie, a skierowania te były wydawane wyłącznie po uprzednim zabezpieczeniu środków finansowych na ten cel*

⁷³ Badania laboratoryjne na potrzeby badań wstępnych, okresowych i kontrolnych i na potrzeby wydania orzeczenia o zdolności kandydatów do służby.

⁷⁴ [REDAKTOWANE] w której zamówiono druki zezwoleń na prowadzenie pojazdów uprzywilejowanych i Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, w której dokonano doładowań e-portfela testów psychologicznych na platformie EPSILON.

⁷⁵ Umowa nr 1/2024 z 2.01.2024 r.

⁷⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1718.

⁷⁷ Ustawa budżetowa na 2024 r. została uchwalona 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122).

⁷⁸ 20.11.2023 r.

⁷⁹ Określono ceny za poszczególne badania kandydatów do służby.

⁸⁰ Wyjaśnienia z 18.09.2025 r.

w obowiązującym w danym momencie planie. W żadnym momencie nie doszło do zaciągnięcia zobowiązania bez pokrycia w planie finansowym. Wartość zamówienia publicznego na wykonywanie konsultacji specjalistycznych i badań diagnostycznych na potrzeby orzekania kandydatów do służby w Służbie Więziennej, opiewająca na kwotę 75.030,00 zł ustalona została na podstawie wstępnych założeń dotyczących szacunkowej liczby kandydatów do służby w SW, a co za tym idzie, stanowiła maksymalną, hipotetyczną wartość i nie była pewnym zobowiązaniem. W związku z tym, przyjęto racjonalną metodę planowania, polegającą na zabezpieczeniu środków odpowiadających realnym potrzebom na początkowy okres, z założeniem ich sukcesywnego uzupełniania w miarę pojawiania się faktycznego zapotrzebowania. Należy podkreślić, że faktyczne zobowiązanie finansowe powstawało sukcesywnie, z chwilą wydania skierowania na badanie, a skierowania te były wydawane wyłącznie po uprzednim zabezpieczeniu środków finansowych na ten cel. W żadnym momencie nie doszło do zaciągnięcia zobowiązania bez pokrycia w planie finansowym. W momencie składania wniosku o dokonanie zamówienia publicznego liczba osób, które ostatecznie zostaną skierowane na badania nie była możliwa do określenia, albowiem liczba kandydatów do służby jest zmienna i zależna od czynników zewnętrznych, takich jak fluktuacja kadr, limity przyjęć ustalone przez Dyrektora Generalnego SW, czy wyniki poszczególnych etapów rekrutacji. Kandydaci kierowani są na badania sukcesywnie w ciągu całego roku i dopiero w momencie wydania skierowania powstaje zobowiązanie finansowe dla jednostki, z kolei skierowania wydawane są po zabezpieczeniu środków finansowych na ten cel.

W ocenie kontrolujących nie było podstaw do zaciągnięcia ww. zobowiązania w kwocie przekraczającej 33 400,00 zł wynikającej z zatwierdzonego projektu planu finansowego, pomimo, że faktyczne zobowiązania wynikające z ww. umowy miały wystąpić dopiero w ciągu roku, na podstawie skierowań kandydatów na badania. Zaciągnięcie zobowiązania bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia (...) stanowi czyn noszący znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 15 ust. 1 uońdfp.

2. W przypadku dwóch⁸¹ umów zawartych w wyniku objętych badaniem przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych do kwoty 130 tys. zł nie określono wartości tych umów (kwot do jakich miały być finansowane zobowiązania wynikające z tych umów). Umowy te zawierały jedynie ceny za wykonanie poszczególnych badań.

Z wyjaśnień złożonych przez OISW⁸² wynika, że umowy te „zostały zawarte w oparciu o wzorce umowne przedstawione przez wykonawców i mają charakter umów ramowych. W ich treści precyzyjnie określono m.in. ich przedmiot (konkretne usługi medyczne), strony oraz ceny jednostkowe za poszczególne badania. Taka konstrukcja, w pełni pozwala na realizację zadań publicznych w sposób ciągły i adekwatny do dynamicznie zmieniających się potrzeb np. rekrutacyjnych. Dodatkowo należy podnieść, że w praktyce kontraktowanie usług medycznych, także z publicznymi podmiotami takimi jak ██████████, opiera się na rozliczeniu za faktycznie wykonane świadczenie”.

W ocenie kontrolujących brak w treści ww. umów maksymalnego wynagrodzenia wykonawcy z tytułu ich realizacji, stanowiącego jednocześnie maksymalne zobowiązanie finansowe OISW jest niezbędne do zapewnienia dostępności środków w planie finansowym OISW i do sprawowania nadzoru nad wydatkowaniem tych

⁸¹ Umowy nr: 1/2024 z 2.01.2024 r. ██████████

nr 1050/2023 z 14.06.2023 r. ██████████

⁸² *Ibidem* przypis 80.

środków w okresie obowiązywania umów. Ponadto OISW, jako zamawiający miał wpływ na treść zawieranych z wykonawcami umów.

3. W przypadku trzech⁸³ umów zawartych w wyniku objętych badaniem postępowań o udzielenie zamówień publicznych do kwoty 130 tys. zł nie określono kar umownych należnych od wykonawców w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

Ze złożonych wyjaśnień wynika⁸⁴ m.in., że umowy dotyczące świadczeń medycznych, zostały skonstruowane w sposób mający na celu zapewnienie ciągłości i elastyczności realizacji niezbędnych zadań OISW. Odstąpienie od wprowadzenia do umów katalogu kar umownych było podyktowane specyfiką przedmiotu zamówienia oraz statusem prawnym wykonawców. Przedmiotem tych umów były świadczenia medyczne, których nienależyte wykonanie rodzi odpowiedzialność wykonawców na zasadach ogólnych Kodeksu cywilnego oraz na podstawie przepisów o prawach pacjenta i odpowiedzialności za błędy medyczne. Te ustawowe mechanizmy odpowiedzialności są znacznie szersze i bardziej dotkliwe niż standardowe kary umowne (...). Jednocześnie na terenie aglomeracji śląskiej charakteryzującej się dużym zagęszczeniem placówek medycznych i laboratoriów, w przypadku ewentualnego, nawet chwilowego, problemu z realizacją usług przez jednego wykonawcę zamawiający ma natychmiastową i realną możliwość zlecenia badań w innej, konkurencyjnej placówce. Ryzyko całkowitego niewykonania kluczowych usług jest zatem znikome.

W ocenie kontrolujących brak zapisów o karach umownych dla wykonawców (odpowiednich do przedmiotu i rodzaju świadczenia) świadczy o niepełnym i niewłaściwym zabezpieczeniu wykonania ww. umów. OISW jako jednostka sektora finansów publicznych jest obowiązany do szczególnej dbałości w zakresie wydatkowania środków publicznych, niezależnie od przedmiotu umowy (świadczenia medyczne). Odpowiedzialność wynikająca z Kodeksu cywilnego dotyczy natomiast wszystkich podmiotów biorących udział w obrocie gospodarczym, a możliwość ewentualnego zastąpienia wykonawcy innym, świadczącym usługi w takim samym zakresie nie jest argumentem do rezygnacji z dochodzenia kar umownych w przypadku niewykonania umowy.

4. W przypadku jednego postępowania przeprowadzonego w 2023 r., na podstawie którego OISW zawarł umowę nr 1050/2023 z 14 czerwca 2023 r.⁸⁵ której przedmiotem były badania laboratoryjne⁸⁶ (na potrzeby badań wstępnych, okresowych, kontrolnych i inne) stwierdzono, że w dokumentacji brak było wniosku o udzielenie zamówienia publicznego, oszacowania jego wartości oraz pisemnego udokumentowania podjętych czynności. W latach 2024-2025 (do końca czerwca) OISW poniósł koszty z tytułu realizacji tej umowy na kwoty odpowiednio: 24 154,80 zł i 6 415,65 zł. W przekazanej kontrolującym dokumentacji znajdowały się tylko potwierdzenia przeprowadzenia rozeznania rynku.

Z otrzymanych wyjaśnień wynika⁸⁷, że po przeprowadzeniu rozeznania rynku nie sporządzono pisemnego udokumentowania podjętych czynności. OISW nie okazał innej dokumentacji związanej z tym postępowaniem, co w ocenie kontrolujących świadczy o tym, że nie przeprowadzono rzetelnie ww. postępowania, czym naruszono przepisy § 17 *Regulaminu zamówień*.

⁸³ Umowy nr: 1/2024 z 2.01.2024 r. [redacted]; 2/2024 z 26.08.2024 r. [redacted]; 3/2024 z 26.08.2024 r. [redacted]; 1050/2023 z 14.06.2023 r. [redacted];

⁸⁴ *Ibidem* przypis 80.

⁸⁵ Z [redacted]

⁸⁶ Umowa była aneksowana 2.04.2024 r. – zmiana cennika.

⁸⁷ *Ibidem* przypis 80.

5. W przypadku 3⁸⁸ spośród 6 objętych badaniem postępowań o udzielenie zamówień publicznych powyżej kwoty 7 tys. zł brutto do 130 tys. zł netto nie sporządzono pisemnych oszacowań wartości zamówienia (np. metodą analizy aktualnych cen rynkowych lub analizy poniesionych wydatków) oraz pisemnego udokumentowania podjętych czynności do zatwierdzenia Dyrektorowi, co było niezgodne z § 17 ust. 3 i z § 17 ust. 5 pkt 2 *Regulaminu zamówień*.

Z przywołanych powyżej wyjaśnień funkcjonariuszy odpowiedzialnych za prowadzenie ww. postępowań wynika m.in., że nie dokonano stosownych oszacowań ze względu na fluktuację kadry, zmiany kadrowe i niemożność precyzyjnego określenia jaka będzie liczba kandydatów do SW, a także ze względu na krótki czas na wykonanie zamówienia i wybór wykonawcy.

W ocenie kontrolujących ograniczenia i trudności kadrowe i czasowe nie mogą być przyczyną do zaniechania wykonania obowiązków wynikających z wewnętrznych uregulowań OISW w zakresie zamówień publicznych.

6. W przypadku jednego zamówienia⁸⁹ nie przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o wartości od 7 tys. zł brutto do 130 tys. zł netto i nie wykazano go w rejestrze takich zamówień, pomimo, że zakup ten został ujęty w planie zamówień publicznych OISW na 2025 r., a planowana orientacyjna wartość zamówienia według planu wynosiła 6 500,00 zł netto, natomiast faktyczna kwota za wykonanie tej usługi wyniosła 7 846,17 zł brutto, co było niezgodne z § 17 ust. 3-5 *Regulaminu zamówień*. Z wyjaśnień OISW wynika, że funkcjonariusz, który był odpowiedzialny za realizację tego zamówienia błędnie założył, że „postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego do 130 tys. zł winno być realizowane od kwoty 7 000,00 zł netto” zamiast brutto. Zamówienie to zostało ujęte w rejestrze zamówień publicznych od 7 tys. zł brutto do 130 tys. zł netto w trakcie niniejszej kontroli 25.09.2025 r.⁹⁰.

W postępowaniach, w których dokonano wyboru ofert złożonych przez wykonawców, oferty te były zgodne z przedmiotem zamówienia i najkorzystniejsze (najniższe) cenowo. Z wyłonionymi wykonawcami zawarto w formie pisemnej umowy, których przedmiot był tożsamy z przedmiotem postępowania, a wynagrodzenie wykonawców i termin wykonania przedmiotu zamówienia były zgodne ze złożonymi ofertami.

Umowy zawarte w wyniku objętych badaniem postępowań były realizowane zgodnie z ich treścią, a zobowiązania z nich wynikające były regulowane w terminie, na podstawie sprawdzonych pod względem merytorycznym, rachunkowym i formalnym faktur przez osoby do tego uprawnione.

Uwzględniając powyższe ustalenia, nieprawidłowości i zastrzeżenia, objęte kontrolą postępowania o wartości od 7 tys. zł brutto do poniżej 130 tys. zł netto oceniono pozytywnie z istotnymi zastrzeżeniami.

[akta kontroli str. 2277-2564]

Na tym czynności kontrolne zakończono.

⁸⁸ Badania kandydatów do służby w jednostkach penitencjarnych (sporządzono jedynie pisemne udokumentowanie podjętych czynności), wynajem autokaru wraz z kierowcą w celu zapewnienia transportu na Święto Służby, doładowanie konta na platformie EPSILON.

⁸⁹ Usługa wykonania materiałów reklamowych – promocyjnych zakupiona na podstawie faktury nr FVS/29/04/2025.

⁹⁰ Wyjaśnienia z 25.09.2025 r.

IV. OGÓLNA OCENA DZIAŁALNOŚCI INSPEKTORATU.

Mając na względzie ustalenia kontroli, ogólnie działalność Inspektoratu w badanym zakresie oceniono **pozytywnie z istotnymi zastrzeżeniami**. Na powyższą ocenę wpływ mają oceny cząstkowe, dotyczące niżej wymienionych obszarów działalności OISW.

Realizację wydatków ujętych w planie finansowym oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na:**

- niestosowanie się do przepisu art. 193 ust. 4 *ustawy o SW* w zakresie przyznawania funkcjonariuszom ryczałtu za dojazd do miejsca pełnienia służby poprzez niedokonywanie formalnego zatwierdzenia złożonego przez funkcjonariusza wniosku w powyższym zakresie;
- nierzetelne udokumentowanie podróży służbowych zrealizowanych przez jednego z funkcjonariuszy.

Obszar zamówień publicznych, tzw. „zamówień podprogowych” oceniono **pozytywnie z istotnymi zastrzeżeniami** z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości polegające na:

- zaciągnięciu zobowiązania bez zabezpieczenia odpowiednich środków w planie finansowym OISW,
- nieokreśleniu w 2 umowach wartości tych umów (kwot do jakich mogły być finansowane zobowiązania z nich wynikające),
- nieokreśleniu w przypadku 3 umów kar umownych należnych od wykonawców w przypadku niewykonania lub niewłaściwego wykonania umowy,
- niepodjęciu i nieudokumentowaniu wszystkich wymaganych *Regulaminem zamówień* czynności w celu zawarcia umowy z 1 wykonawcą,
- niesporządzeniu pisemnych oszacowań wartości zamówienia (np. metodą analizy aktualnych cen rynkowych lub analizy poniesionych wydatków) oraz niesporządzeniu pisemnego udokumentowania podjętych czynności w celu przedstawienia do zatwierdzenia przez Dyrektora w przypadku 3 postępowań,
- nieprzeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o wartości od 7 tys. zł brutto do 130 tys. zł netto i niewykazania go w rejestrze takich zamówień, pomimo, że zakup ten został ujęty w planie zamówień publicznych OISW na 2025 r., a wartość tego zamówienia (zarówno planowana, jak i rzeczywista) przekraczała określoną w *Regulaminie zamówień* kwotę 7 000,00 zł brutto.

Na powyższą ocenę rzutuje także wyrok KIO dotyczący bezpodstawnego unieważnienia przetargu, co z kolei stanowi czyn noszący znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 17 ust. 3 *uodfp*. Zgodnie z jego treścią naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest bowiem unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych, określających przesłanki upoważniające do unieważnienia tego postępowania lub konkursu, w tym przypadku art. 255 pkt 5 *ustawy Pzp*.

W związku z powyższym wnosi się o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz zapobieżenie ich powstawaniu w przyszłości, poprzez:

1. Przestrzeganie art. 193 ust. 4 *ustawy o SW*, tj. dokonywanie formalnego zatwierdzenia składanych przez funkcjonariuszy wniosków w zakresie przyznania ryczałtu za dojazd do miejsca pełnienia służby.
2. Bezwzględne przestrzeganie art. 255 *ustawy Pzp* warunkującego przesłanki obligatoryjnego unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia.
3. Zapewnienie w planie finansowym OISW całości środków na zobowiązania wynikające z zawartych umów w dniu ich podpisania, zgodnie z art. 46 *ufp*.
4. Określanie w zawieranych z wykonawcami umowach ich wartości lub kwoty do jakiej mogą być finansowane zobowiązania z nich wynikające.

5. Zamieszczanie w zawieranych z wykonawcami umowach zapisów dotyczących kar umownych należnych od wykonawców w przypadku niewykonania lub niewłaściwego wykonania umów.
6. Przestrzeganie wszystkich, określonych w wewnętrznym *Regulaminie zamówień* wymogów i obowiązków związanych z przygotowaniem i prowadzeniem postępowań o udzielenie zamówień publicznych do kwoty 130 000,00 zł.
7. Rzetelne i terminowe sporządzanie dokumentacji związanej z podróżami służbowymi funkcjonariuszy i pracowników OISW.

Stosownie do art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*⁹¹ proszę o przekazanie w terminie do 30 stycznia 2026 r. pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 wyżej przywołanej ustawy od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jakub Wamka
Zastępca Dyrektora
Biura Ministra

Dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla:

1. Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach.
2. Wydziału Kontroli w Biurze Ministra w Ministerstwie Sprawiedliwości – aa.

⁹¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 224 ze zm.